

Oet de Boerschopn

**Vereniging Heemkunde
Gemeente Weerselo**

1992
1471

1992

3 maandelijksse uitgave no. 42

ALGEMEEN

Secretariaat:
H.G.F. Haverkort

de Voortmors 104
7595 AE WEERSELO
05416-61393

AFD. NATUUR

Secretariaat:
F. Holter

Bijenlaan 27
7595 BH WEERSELO
05416-61619

3-MAANDELIJKS VERENIGINGSBLAD "Oet de Boerschop"

Redactie: J.G. Hobbelink
G.J. Nijkamp
J.B. Schildkamp
G.W. Vrielink

Redactie-adres:

Ennekerdijk 34
7622 EE BORNE
074-663006

JAARCONTRIBUTIES

Lid	f 25,--	
Echtpaar-lid	f 40,--	
Abonnee	f 15,--	in de gemeente Weerselo
	f 20,--	buiten de gemeente Weerselo
Jeugdlid	f 15,--	

BANK: RABO-bank te Weerselo, rek.no. 15.68.12.959
t.n.v. Heemkunde Gem. Weerselo.

*foto omslag: Kroezenboom met kruis aan de Boschweg
te Rossum (foto van Johan Schildkamp)*

INHOUD.

- Verenigingsnieuws, historie e.d.	p. 1
- Excursie ijsbaan Weerselo; Anny Haverkort-Nijenhuis	p. 2-4
- Ronde zonnedaauw; J.B. Schildkamp	p. 4-6
- Canadese fijnstraal; J.B. Schildkamp	p. 6-8
- Kroniek: Heemkunde-pavende febr.,meert, april '92; G.W. Vrielink	p. 8-11
- Padden; Fennie Holter	p. 11-18
- De krachtproef; René Rorink	p. 18-21
- Zoekerhoek in oorlogstijd; Hendrik Hobbelink	p. 21-25
- Maarke Rossum, deel 40; H. Engelbertink	p. 25-29

VERENIGINGSNIEUWS: historie, e.d.

15 juni	Jo Niks(Hengelo), tekenaar Twents land-schap, vertelt over zijn werk
20 juli	praatavond
16 aug.	Toon Blenke leidt een excursie per fiets over de A-1 ri. de Lutte. Vertrek 13.30 uur bij café-rest. Golbach, Deurningen.
17 aug.	praatavond
21 sept.	Hennie Engelbertink, video over stamboom-onderzoek
19 okt.	Gé Nijkamp, rondum Boorn(4)
16 nov.	André Hottenhuis, over taal "Wij doen in huis meestentijds Hollands"

Mocht u nog vergeten hebben de contributie 1992 te voldoen, doe het dan vandaag nog! Voor bedrag en banknr. gelieve u binnenzijde van het omslag te raadplegen.

Kopij voor het volgende nummer vóór 15 augustus a.s. naar het redactie-adres(op binnenzijde omslag).

Excursie ijsbaan Weerselo, zondag 26 april 1992.

De huidige ijsbaan te Weerselo, eigendom van de gemeente Weerselo, in beheer bij de ijsvereniging "De Mös" te Weerselo, was oorspronkelijk van Herman Bolk(Reestman) aan de Legtenbergerstraat.

Het is lage broekgrond, maar Bolk wilde er een normaal weiland van maken en heeft het ingezaaid. 's Winters stond er regelmatig water op.

Aangezien men in Weerselo geen ijsbaan had en deze grond zo gunstig t.o.v. de beek lag, heeft men een stuw in de beek gebouwd, zodat middels opstuwning de weide gemakkelijk onder water gezet kon/kan worden. In 1929 werd dit weideperceel voor 't eerst als ijsbaan gebruikt. Grote stimulator in die tijd was Mulders(Kuperke). Omstreeks 1970 heeft de gemeente Weerselo deze grond gekocht van Bolk, om daar de definitieve bestemming "Ijsbaan" aan te geven. Nu heeft dit gebied een meervoudige functie. 's Winters een prachtige ijsbaan of waterplas en in het voorjaar en de zomer een prachtige weide met een unieke begroeiing. Als in het voorjaar het water wegtrekt en het groen weer tevoorschijn komt, steken de dotterbloemen ook al gauw hun kop omhoog en maken een prachtig bloemenveld ervan. Ongeveer eind juli, begin augustus wordt de ijsbaan gemaaid en gehooïd; er wordt niet bemest!

Deze morgen waren we met 9 personen bij elkaar en werden we, om te beginnen op een mooie show getrakteerd. Dicht bij de ingang van de ijsbaan, in een berk, zat een bosuil. Een hele groep vogels, voornamelijk merels, protesteerden heftig en maakten een enorme herrie. Ze vlogen vlak langs de uil die zich echter in het begin niet liet storen. Maar ten lange leste werd het hem te machtig en ging hij op de wieken en vloog over de ijsbaan naar zijn eigen boom. Alle kleine herrie-schoppers er achteraan. Maar noch deze, noch een inmiddels eveneens gearriveerde, heftig tekeer gaande Vlaamse gaai kon de uil toen nog verstoren. Na een tijdje keerde de rust weer, en gingen de vogels terug naar hun eigen territorium.

In het Voortmorsbosje zijn overigens 3 uilen gesignaleerd. Na deze show hebben we de flora bestudeerd en heel wat soorten planten gezien. Hieronder het resultaat:

dotterbloem - holpijp - krulzuring - pinksterbloem - munt -

spirea - div. zegges - watertorkruid - kruipende boterbloem - walstro - rietgras - paardestaart - waterkers - paardebloem - muur - egelboterbloem - vossestaart - helmkruid - klaver - vogelwikke - wolfspoot - kleeftkruid - ridderzuring - veenwortel - kruipwilg - veldkers.

Wie herkent ze allemaal nog?

Ook zagen we nog een paar bruine kikkertjes.

Besloten werd om over 6 à 8 weken nog een excursie te maken, omdat nog niet alle planten zich zover hebben ontwikkeld, dat ze te herkennen zijn.

Voor de liefhebbers sloten we de wandeling af met een kop koffie, omdat we zo dicht bij huis waren.

Anny Haverkort-Nijenhuis.

Voor programma natuurgroep zie "Oet de Boerschop" nr.41.

RONDE ZONNEDAUW - *Drósera rotundifólia*.

In alle werelddelen komen wel leden van de Zonnedauwfamilie voor. Van de tachtig tot negentig soorten komen de meeste op het zuidelijk halfrond voor.

In Europa en ook in Nederland zijn er maar drie soorten bekend. Behalve de Ronde zonnedauw ook nog de Kleine zonnedauw/*Drósera intermédia* en de Lange zonnedauw/*Drósera ánglica*. Alle drie zijn ze beschermd, want het aantal is sterk teruggelopen door ontginning, ontwatering en bemesting, want ze verlangen een nat, voedselarm milieu zoals kalkarme zand- en veengrond.

Het wortelstelsel van de Zonnedauw is bovendien weinig ontwikkeld zodat ze op een andere manier hun voeding moeten aanvullen.

Dat kunnen ze doordat ze in staat zijn zelf diertjes te vangen en te doden. De rand en bovenkant van de dubbeltjes-grote ronde blaadjes zijn bezet met een soort tentakels die aan hun top overdag een druppel kleverig vocht afscheiden. Zodra nu een insect op zo'n druppeltje afkomt en aanraakt wordt het door de kleefstof vastgehouden, het blad krult dan naar binnen zodat er zoveel mogelijk tentakels bij kunnen. De tentakels scheiden behalve lijm ook mierenzuur af dat sporen eiwit van het insect oplost. De tentakels scheiden vervolgens verteringssap af dat eiwitten oplost en transporteert. Als alles voorbij is neemt het blad zijn oude vorm weer aan en de verdroogde rest van het insect wordt door de wind weggeblazen en het hele proces kan weer van voren af aan beginnen.

De kleine, in enkele of dubbele schichten staande bloemen zijn regelmatig en bezitten vijf aan de voet vergroeide kelkbladen, vijf witte kroonbladen, vijf meeldraden, het vruchtbeginsel is bovenstandig en driekantig en eindigt in drie gespleten stijlen. De doosvrucht gaat met drie kleppen open en bevat stoffijne zaden. In het najaar vergaan de bladeren van de Zonnedauw, maar in een van de bladoksels ontstaat een winterknop, van waaruit in het volgend voorjaar een nieuw rozet gevormd wordt. Bovendien ontstaan er op rottende bladeren broedknoppen die ook een nieuwe plant kunnen opleveren, zodat dus ook langs vegetatieve weg voortplanting mogelijk is.

De naam zonnedauw wijst vanzelfsprekend op de druppeltjes

dauw die in de zon glinsteren. Een vreemde naam, want op de eerste plaats zijn de druppeltjes geen dauwdruppels en vervolgens heeft zonne niets met zon te maken, maar is een vervorming van een ouder woord sin(t), dat niet meer bestaat en "altijd, overal" betekent. Hetzelfde woord treffen we ook nog aan in: zondvloed, zenegroen en Singraven. Hoe dan ook, het lijkt op dauw en de wetenschappelijke *Drósera* "bedauwd" is afgeleid van het zelfstandige naamwoord *drosos*: "dauw".

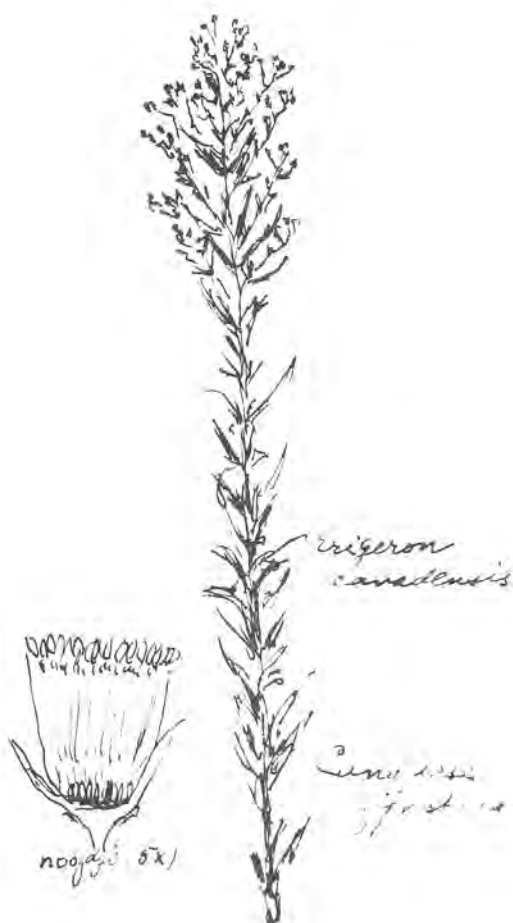
Enkele gewestelijke namen spreken voor zichzelf: Kleefkruid, Vliegenvang. De naam Heidinnen kreeg de plant omdat ze op de heide voorkwam en Loopig kruid verklaart men uit het feit dat het vee, wanneer ze deze planten at, loops of bronstig zou worden. De Duitse volksnamen *Brunstkraut* en *Bullkraut* wijzen ook in die richting.

Uit de planten heeft men vanouds medicijnen tegen keelaandoeningen bereid. Nu wordt het uit een Afrikaanse *Drósera* soort vervaardigd.

CANADESE FIJNSTRAAL - *Erigeron canadensis*.

Zoals de naam reeds aangeeft, hebben we met een van oorsprong buitenlandse plant te maken. Halverwege de zeventiende eeuw is zij vanuit Canada in Europa ingevoerd. De eerste vermelding vinden we in een katalogus van botanische tuinen van Blois (Frankrijk) uit 1635. Na de invoering heeft de plant zich over heel Europa verspreid. Maar aan de uitbreiding is nog geen einde gekomen, want in Ierland is zij pas in 1978 verschenen.

Het is een lage tot middelhoge, een- tot tweejarige zomerbloeiër, die vooral in de bovenste helft vertakt is. Onder de grond heeft zij een vrij dunne maar stevige penwortel. In de bloeiwijze: sterk vertakt en pluimvormig bevinden zich talloze kleine bloemhoofdjes van drie tot vijf millimeter doorsnede, waarvan er aan een plant zeer veel voorkomen. Onderzoekingen hebben uitgewezen dat het aantal zaadjes zeer groot kan zijn: wel 250.000 per plant. Bovendien bezitten de zaadjes vruchtpluis zodat de instandhouding, c.q. verspreiding verzekerd is.

Omdat ze in Europa tamelijk laat verschenen is, is ze in de geneeskunde weinig toegepast, maar we weten dat Amerikaanse artsen de plant gebruikten bij de behandeling van diarree en Franse artsen bij bloedingen. In de homeopathie maakt men van verse bloeiende planten het middel *Erigeron canadensis*, een bloedstelpend middel (ook *Millefolium*/Duizendblad wordt daarvoor gebruikt).

De naam Fijnstraal heeft de plant gekregen vanwege de fijnheid van de in een straal geplaatste lintbloemen. De wetenschappelijke naam *Erigeron* heeft te maken met het grijze zaadpluis; *eri* is een Grieks woord dat "vroeg" betekent en *geron* "grijs,oud". (Gerontologie: studie en leer van de ouderdomsverschijnselen en het bejaardenvraagstuk). Bij Dodonaeus heet de plant dan ook Grijscruydt.

De Canadese fijnstraal groeit het best op droge, matig stikstofrijke, tamelijk humusarme grond. De planten ontwikkelen zich voornamelijk uit rozetten die in deze hoedanigheid de winter hebben overleefd. Van zo'n rozet zijn de bladeren spatel- tot ruitvormig. Als de plant is uitgegroeid, zijn de rozetbladeren meestal verdroogd. Aan de bloemstengel zijn de bladeren lijnlancetvormig. Tijdelijk is soms een sterke verspreiding mogelijk, zoals na de Tweede Wereldoorlog in verwoeste steden. Men schatte bijvoorbeeld het aantal planten in Stuttgart op minstens vier miljoen.

J.B. Schildkamp.

ARAUCARIA(coniferengeslacht), genoemd naar de provincie
Auraco in Chili.

KRONIEK.Heemkunde-oavnd van 18 meert.

De "Oudheidkamer Twente" in Eansche dee joarn laank eer onderkomn hef in t hoes van de fam. van Heek an n Singel, môt t hoes oet. Ok de Twente Akademie wont doar de leste joarn bie in. De meeste heemkunde-ver. bint doar ok bie anslötn.

Noa Hengel zit now ok Oldnzel an de groond van Weersel te knabn. Wi-j hebt nog wal oardig wat groond, mer wat ow zoo wat twee hoonderd joar heurd hef, doar bi'j toch wal n luk gek met. Veural de inwonners, vernem ik wal, bint nich zoo bliede met

eern ni-jn baas. Mer as ow de bokse te klean wördt, loop ie der ok zoo schunnig bi-j, dat lik ok vandage nich meer. n Veurzitter hef de hoeslikke dinge vanoavnd wal kort hoaldn, dan blif der veur n inleider van disn oavnd meer ruimte. t Blif dan ok bie notuuln en ingekomn stukke dee evn be-handeld wördt. In dee tied döt n sprekker veur vanoavnd net de deur los, en krig doalik van n veurzitter te heurn dat e wal welkom is. Op t pergramma steet dan ok Dick Schlüter oet Eansche, metwearker van t UT-blad en van n Baans, oawer heksn, speuke en toveri-j. Umsgeliek is e doar dan ok, noa n köpken koffie met begunn. Hee zea doalik, dat t nich makkelik har west um doar wat van wies te wordn, der steet nich völ van opschreevn, en waar mö'j t zeukn. Umdat hee t in ziene vri-je tied mos doon, hef t lange doerd, eer at e doarower wat bie mekaar gadderd har. Now was t dan zoo wied, en hee wol oons doarower dan ok verteln. t Eerste wat e teegn kömn was, is van roond 1200, de Kearke en de Jödn. t Meeste har e könn veendn in de tied evn veur en noa 1600, nich alleen in Twente, mer ok in t Meunsterlaand was t völ veurkömn. De heksn dee de leu völ kwoad konn andoon, wasn meulik an te wiezn, völ vrouw-leu en in alle loagn van de bevolking. Um oet te zeukn of hee of zee ne hekse was, wördn ze wal es in t water smetn. De haande en bene wördn vaste beundn, an t ondergoan of blievn drievn, konn ze opmaakn of hee of zee ne hekse was.

n Heer Schlüter hef met zien onderzeuk konn vastesteln, dat der veural in 1611 en 1625 völ onschuldige leu op n braandstapel bint terechte komn.

Vandage kön wieleu hoaste nich begriepn dat dit noa zoo-zöl eeunw Christndom nog kon gebeur'n, was de duvel de baas? Met de speuke is dat nog wal wat langer deurgooan, mer ok dee bint der nich meer. t Is toch wal good, en zoo as n veurzitter in zien dankwoord zea, hee is der bliede met, dat Dick hef könn vasteleg'n deur meulik onderzeuk en te weetn is komn, dat oonze veuroalders meulikke tiedn doarmet hebt deurmaakt.

Heemkunde-oavnd van 27 februari.

De leu was'n oardig kuierachtig in t begin, ze hadn mekaar in ne moand all ht nich sprökn, en dan is wal weer wat niejs. n Veurzitter har wal zeen, dat t köppelken weer zon betken op de gemiddelde grötte was. Doarum leut he met nen goon tik n hamer op de toafel pleern. Eén moal helpt nich, en he gaf der doalik n paar achteran.

Noa de notuuln de ingekomn stukke, doar is mangs van alns bie, ok wal es, wat woar as evn oawer proat möt wordn. Now noa Hengel ok Oldnzel an oonze groond zit te knabn koomp dat wal weer n betken hard an. Wi-j hebt nog wal oardig wat groond, mer wat oons zon paar hoonderd joar toodeel'd is, smiet ie ok nog zoo nich vot. Veural de leu dee doar an den raand wont, bint nog nich zoo bliede met eern ni-jn baas. Fennie, secr. van de natuurgroep, hef oons doarower t een en aander oet de deuke doan. Veural de boern dee in dat gedeelte zitt, hebt doar nog a meuite met. Met de tentoonstelling in de maarke Hassel is t ok nog gen roozngeur en moaneschien. Umdat dit a veur n groot deel onder Hengel vaalt, hef den ni-jn baas a oardig wat in de melk te bröckeln. Now n heer Niks oet Hengel, den oald Hassel heelmoal in woord en beeld op t papier hef zet op 15 juni bie oons koomp um doar es wat van te loatn heurn en zeen, mö'w met em doar mer es wieder oawer disseln. Veur disn oavnd wil oons lid René Rorink veur oons ne in-leiding hoaldn oawer de horigheid in Twente: hoo vroger de kopstukke hier de boele in goo baan probeern te breng'n, wat nich aait gung zoo as de leu noa t zinne was. Een den in dee tied n gezeen persoon is west, was Racer Palthe.

René hef oons dat wal dudelik oet mekaar doen, da'w t good konn begriepn. Zoo as e zea, was dit ok nich zien daagns weark. Völ daank in woord van n veurzitter en in doadn van de leedn.

Heemkunde-oavnd van 27 april.

t Twents keteerken is veurbie, zea n veurzitter, wie goat beginn en leut n hamer valn. Ze wasn doar almoal wal oawer eens. Noa de hoeslikke dinge, notuuln, ingekomn stukke, t eerst wat oawer de tentoonstelling en t book "Van weers-kanten bekeken", in disse regio. t Book is oetkomn, geliek met de opening van de tentoonstelling in Tubbege op 11 april t Book kost f 25,--. Volgens n veurzitter zit in n verkoop wal schötte in.

Der is proat van dat ze de poaschevuurn an de kaante wilt doen, in de boerschopn wördt t toch a minder, veural de jongeleu veult doar nich zoo völ meer veur. Mer zoo as in Oatmörsschen en Deankaamp zal t nog n hard gelag weazn. Noa de pauze is Hennie wieder quan met zien onderzoek oawer de maarke Lemsel, veural t stuk wat greanst an de maarke Deulder, bekeand as de ni-jstad. In veetellingn van de 17e eeuw hef t de naam van Veeldhoezn. Allicht ofleid van de tied dat der völ veeld was, met huze doarin, veeldhuze. Bie veetellingn van 1675 wasn doar völ schöape, a koppels van 75 tot 100. Woardeur as later den naam Ni-jstad deur ontstoan is, is nich dudelik. Vandage zöt t der heel aans oet, lange riegn wonningn met ziedstroatn, t zol now zienn naam hoaste eer andoon.

Deulder

G.W. Vrielink.

(Zoals u wellicht gemerkt zult hebben, staan de twee eerste verslagen in de verkeerde volgorde. Daarvoor onze verontschuldigen. Red.)

PADDENTREK 1992.

We hebben onze slotavond van de paddenactie gehad, we hebben alle tellijsten binnen en de grafiek - gemaakt door Geert Oosterhof - is klaar. Nu het verslag nog...

Voordat het begon, hebben we weer om nieuwe medewerkers gevraagd, en daar kwamen dit jaar 10 schoolkinderen op af en een paar ouders. Allen, zonder uitzondering, hebben het leuk gevonden, hoewel ze heel wat ochtenden niets in de emmers vonden, want het was 's nachts vaak koud, zoals iedereen weet. In totaal hadden we ruim 30 medewerkers dit jaar!

Op zondag 1 maart hebben we gaas en emmers geplaatst, op zondag 5 april hebben we het spul weer opgeruimd, dat was welgeteld zes weken! We hebben 976 padden veilig naar het water gebracht, dat is alweer 140 meer dan vorig jaar.

We vragen ons nu al voor het tweede jaar af, waarom we hier elk jaar meer padden vangen, terwijl het op het Hulsbeek - hier is onder de 65 padden één rugstreepd pad aangetroffen; werk van I.V.N. Oldenzaal - sterk terugloopt. Onze reddingsactie kan daarvoor niet de enige verklaring zijn, want dan zou het I.V.N. ook veel padden moeten aantreffen in de emmers.

In 1987 hebben we een telling uitgevoerd van trekkende padden en verkeersslachtoffers en daarbij gevonden, dat er ca. 20% sneuvelen door het verkeer. Hoe gek het ook klinkt, soms kan teruglopen van het aantal volwassen padden gunstig zijn voor het nageslacht, omdat er dan in het water meer ruimte en voedsel zijn voor de dikkopjes, zodat er dan weliswaar minder volwassen vrouwtjes zijn, maar er meer jonge padden overleven. Maar we mogen aannemen, dat deze factor in het kanaal niet meespeelt, daar is ruimte in overvloed.

Hoe dat ook zij, we mogen wel zeggen, dat onze inspanningen een bijdrage leveren aan het instandhouden van de paddenpopulatie. Maar de kwaliteit van hun leefgebied(het biotoop) moet toch ook een factor zijn hierbij, naar mijn mening. Padden eten slakken, spinnen, insecten, regenwormen. Als het met al die beesten goed gaat, gaat het ook goed met de padden. Waarom het met het bodemleven goed gaat, weten we echter niet. Een oorzaak zou kunnen zijn,

dat het gebruik van insecticiden is afgenomen. Overigens weten we niet waar onze padden de zomer doorbrengen, in het bos waar wij onze emmers en gaas plaatsen, of in de erachter liggende akkers, weilanden en houtwallen.

Om een antwoord te vinden op een aantal vragen die werden gesteld door sommige van onze helpers, na afloop van hun werkzaamheden, ging ik te rade bij de heer Braad van NBLF (Natuur, Bos, Landschap, Fauna, een dienst van het ministerie van LNV) en ook nog bij enkele boekjes.

- Vraag 1: Hoe kun je duidelijk het verschil zien tussen mannetjes en vrouwtjes? Antwoord: eigenlijk alleen aan de grootte: vrouwtjes zijn ca. 13 cm, mannetjes ca. 8 cm lang. Maar natuurlijk zijn er kleine vrouwtjes en grote mannetjes. Moeilijk dus. In de praktijk blijken vrouwtjes vaak behoorlijk dik te zijn, omdat ze vol eitjes zitten.

- Vraag 2: Zitten vrouwtjes ook wel eens op elkaar? Antwoord: officieel niet, zijn altijd afwijkingen in de natuur, dus...

- Vraag 3: Als een vrouwtje meerdere mannetjes op haar rug heeft en daarmee te water gaat, kan ze dan verdrinken?

Antwoord: dat kan inderdaad, maar daar kunnen we niks aan doen. Als we proberen de kluwen te ontwarren, beschadigen we zeer waarschijnlijk de huid van het vrouwtje en dan gaan ze ook dood. We moeten er gewoon vrede mee hebben, dat de natuur zo in elkaar zit.

- Vraag 4: Als er twee of meer mannetjes op een vrouwtje zitten, bevruchten die dan allen de afgezette eitjes?

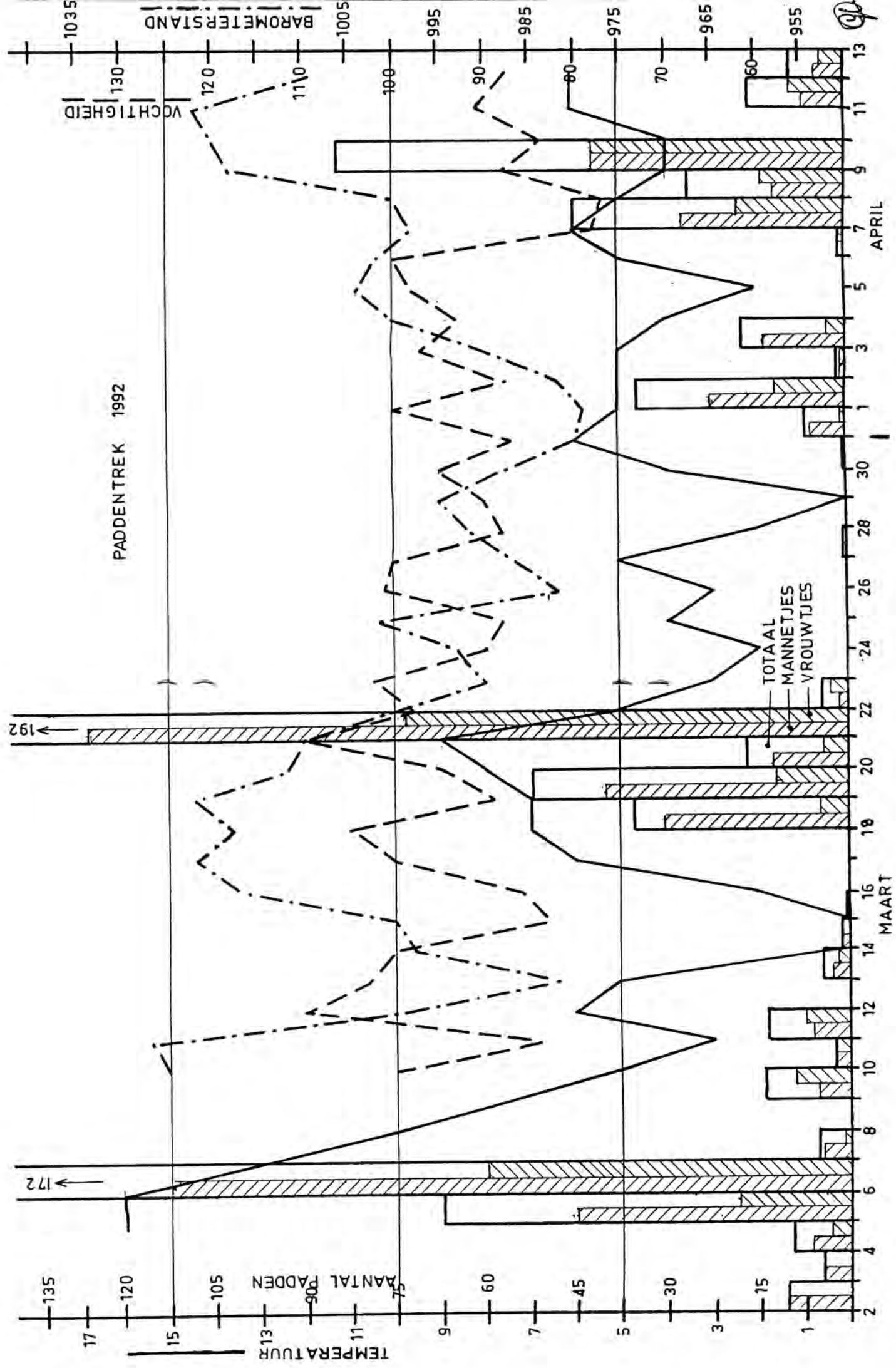
Antwoord: de heer Braad wist het niet, maar misschien gaat het wijfje pas eitjes leggen als er slechts één mannetje op haar rug zit? Wie het weet mag het zeggen. Overigens hebben de mannetjes wel de neiging elkaar te verdringen door zich tussen het vrouwtje en het reeds zittende mannetje te wringen, waarbij de sterkste natuurlijk overwint. En dan zijn we meteen aangeland bij een zeer belangrijk verschijnsel in de natuur, n.l. dat het altijd de sterkste mannetjes zijn die kans zien zich voort te planten door te overwinnen bij paringsrituelen, -gevechten en -schermutselingen, en dat is een goed ding, want zodoende blijft de soort krachtig en levensvatbaar. Wat mij er toe brengt om te denken, dat in bijna alle gevallen waar wij meerdere mannetjes aantreffen bij één vrouwtje, die strijd nog wel beslecht zal zijn in het water.

- Vraag 5: vallen er geen verkeersslachtoffers op de terugtrek naar 't leefgebied? Antwoord: ja, dat kan wel gebeuren, maar de trek gaat zeer gespreid. Padden verblijven zo'n twee weken in het water voordat de eitjes worden afgezet, de vrouwtjes klimmen dan meteen uit het water en kunnen daarna ook nog wel een poos "rondhangen" in de buurt van dat water, als er voldoende voedselaanbod is. De mannetjes kunnen nog wel langer in het water blijven en kunnen dan ook nog weer de eitjes van een ander vrouwtje bevruchten. Wij hebben in elk geval nooit massale terugtrek gezien en ook geen verkeersslachtoffers.

De jonge padden verlaten pas na 2 à 3 maanden het water, als ze volwassen zijn en geen kieuwen meer hebben. Het gevaar om overreden te worden is dan kleiner, omdat het later donker wordt, waardoor er niet zo veel auto's meer op de weg zijn. Zomertijd is dus gunstig voor jonge padden. Die beestjes zijn trouwens nog maar heel klein als ze aan land krabbelen, slechts 1 cm groot.

Ik sprak met de heer Braad ook nog over onze plannen om een proef te doen met een paddentunnel aan de overkant van het kanaal. Hij vertelde dat er in Duitsland pas proeven waren gedaan met heel veel soorten paddentunnels. Een belangrijke uitkomst van dat onderzoek was, dat padden weliswaar het liefst een tunnel binnengaan die van boven gaten heeft voor licht en lucht, maar niet als daar verkeer overheen raast, daarvan kunnen ze zo hevig schrikken, dat ze rechtsomkeert maken. De ideale tunnel was een cilindrische buis met een doorsnee van 1 meter. Bovendien moeten padden niet meer dan 40 m van hun trekroute hoeven af te wijken om zo'n tunnel te bereiken, anders raken ze gedesoriëteerd, wat zou betekenen, dat in het terrein, waar wij ons mee bezig houden, meerdere tunnels zouden moeten komen, met het benodigde raster om de padden tegen te houden. Gezien deze informatie lijkt het mij verstandiger nog maar even te wachten met dit experiment tot we wat meer duidelijkheid hebben. Wel zullen we dit verslag ook aan de Provincie afd. Milieu en Waterstaat (die de wegbeheerder is) voorleggen en we kunnen hun voorstellen om eens een keer om de tafel te gaan zitten met mensen van de werkgroep WARVO (amfibieën, reptielen, vissen Overijssel) om te kijken wat de mogelijkheden zijn.

15.

Overigens hebben we de indruk dat de waarschuwingsborden met de pad erop bij de andere bosgebieden - Voltherbroek, Hunenborg, Agelerbroek en Achter de Voort - wel effect hebben gehad, we hebben heel weinig dode padden gezien. We kunnen die waarschuwing volgend jaar misschien nog een beetje verfijnen door aan de waarschuwing "Voorzichtig rijden" nog toe te voegen "tussen 21 en 24 uur", zodat chauffeurs niet geïrriteerd raken als ze op andere tijdstippen voorzichtig rijden, terwijl ze geen pad zien. We kunnen zo'n soort wrevel trouwens toch niet geheel wegnemen, want op koude nachten is er ook geen pad te zien... Maar we kunnen daar ook nog wel wat over zeggen in ons persbericht.

Er zijn nog een paar zaken die we volgend jaar moeten verbeteren of veranderen. Ten eerste is gebleken dat het eigenlijk geen zin heeft om de de minimum nachttemperatuur te registreren, want we constateerden herhaaldelijk dat er padden in de weer waren terwijl er nachtvorst was geweest; dan was het echter de avond tevoren redelijk zacht geweest, dus dat is de temperatuur die belangrijk is. Ook barometerstand heeft vlg. de grafiek weinig te maken met het aantal trekkende padden, behalve dan dat een lage luchtdruk vaak met regen samenhangt, en padden houden van vochtigheid. Maar ze trekken ook wel bij andere weersomstandigheden, is ons gebleken. We zullen dus nog overleggen wat we volgend jaar precies op gaan tekenen.

Ten tweede bleek, dat de aarde om de emmers heen niet goed was aangedrukt, zodat bij de zware regenval, in het begin van ons project, de aarde was verzakt, zodat padden in dat gat konden vallen, wat natuurlijk niet de bedoeling is. We moeten verder ook niet weer aarde onder in de emmers doen, dat wordt een te vaste massa, moeilijk om om te woelen. Droog blad is beter.

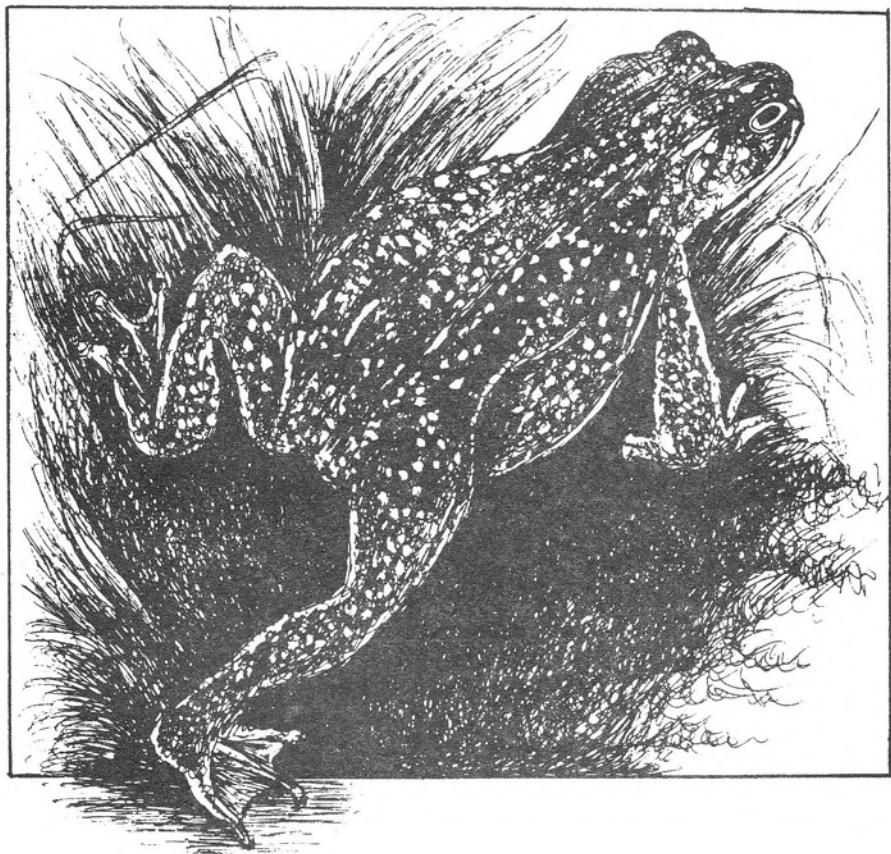
Ten derde: ik heb net gelezen dat padden niet te dicht bij het doel moeten worden vrijgelaten, daar ze dan gedesoriënteerd zouden kunnen raken en terugkeren. Dan moeten we volgend jaar maar eens proberen ze bij het fietspad al los te laten.

Julie zien wel, er is nog veel te leren en te verbeteren, maar dat is voor mij nu juist het leuke van dit project!

Wel, dit was weer een lang verhaal. Wie nog vragen of suggesties voor veranderingen of verbeteringen heeft, mag bellen, mijn telefoonnummer is 05416-61619.

Iedereen heel hartelijk bedankt voor de fijne hulp en het grote enthousiasme! We hopen jullie allemaal volgend jaar weer te ontmoeten.

Fennie Holter.

ANJELIER, anjer(plantengeslacht), Middelnederl. angelier, afgeleid van de plaatsnaam Angera, vroeger Anghiera aan het Lago Maggiore.

DE KRACHTPROEF.

Tijdens mijn lezing over de horigheid in Twente afgelopen februari kwam heel kort de krachtproef aan de orde. Hierop wilde ik nog even nader ingaan. De horigheid was als bekend een rechtsinstituut waarbij een onvrije boer te maken had met een ijzeren systeem van rechten en plichten. Eén van de plichten was te moeten toestaan, dat de heer na overlijden van de hofhorige man recht had op een deel van de huwelijksboedel.

De krachtproef moest worden afgelegd door de hofhorige man die ernstig ziek was en een testament wilde maken. Door dit testament kon de hofhorige man de verregaande rechten die de heer had op de huwelijksboedel na overlijden van de hofhorige man aanzienlijk beperken. De boer kon, na zijn heer met een bepaalde geldsom te hebben bedacht, in zijn testament over al zijn bezittingen beschikken. De hofhorige man maakte zijn testament meestal op het eind van zijn leven. Hiervoor zijn een aantal redenen aan te wijzen. De belangrijkste hiervan is vermoedelijk geweest dat in het testament de heer bedacht moest worden "naar grootheid van het goed". Het goed, dus de bezittingen van de oude hofhorige boer die de boerderij op zijn zoon had overgegeven, was aanzienlijk kleiner dan het was geweest toen hij het erf nog bezat. Mogelijk kan het renteverlies een rol hebben gespeeld.

Hoe dan ook, de meeste testamenteen werden zo laat mogelijk gemaakt. In een aantal gevallen pas nadat de hofhorige man ernstig ziek was geworden. Dan echter kwam een belangrijke voorwaarde om de hoek kijken. Het testament kreeg pas rechtskracht als de zieke man een krachtproef had afgelegd. Die krachtproef was in de Twentse Hofrechten van 1546 in art. 13 van de hofhorige rechten omschreven en zou op vrij grote schaal in Twente plaats blijven vinden tot aan het begin van de 19e eeuw.

Tijdens de krachtproef moest de zieke man zichzelf kleden alsof hij op een hoogtijdag een kerk wilde bezoeken. Daarna moest hij een bijl of een mes pakken en hiermee naar buiten lopen. Buiten aangekomen moest hij met de bijl of het mes drie maal in de "stiepel" of een boom hakken. Be-doeling hierbij was dat de bijl of het mes steeds in de

stiepel of boom zou komen vast te zitten, zodanig dat de boer het instrument voor elke nieuwe klap zou moeten los-trekken.

Kon de hofhorige man dit alles op eigen kracht volbrengen, dan was zijn testament geldig naar hofrechten. De krachtproef moest in het bijzijn van getuigen worden afgelegd. Als de hofmeier met twee hofgenoten niet was verschenen, mochten als getuigen niet-horige mannen fungeren, die echter wel van onbesproken gedrag dienden te zijn. We bekijken een geval wat nader.

Op 11 december 1770 werd de hofmeier van de hof Oldenzaal geroepen naar Dulder(Saasveld) naar het hofhorige erf Wansink aldaar. Jan Wansink, de zieke boer op het erve Wansink, wilde zijn testament maken. Het was destijds blijkbaar onaangenaam weer. De hofmeier had hiervoor echter een passende oplossing: hij ging niet zelf naar Saasveld, maar stuurde een ander in zijn plaats. Als getuigen van het voorval fungeerden Wegman en Hesselink uit Dulder, eveneens hofhorigen onder de hof Oldenzaal.

1770, den 11 Xber, wegens het slegte weer en onbruikbare weg den Hofdienaer Adolph Adolfsen gezonden na Wansink in Dulder, die zijn Hofregt wilde bewaren, voor den zelven en Huysgenoten Weerner Wegman en Ger. Jan Hesselink, zeer zwak zijnde, verscheenen is, maar nogtans zig zelven gekleed hebbende, een bijle in de hand genomen, daar mede na buyten gaande, heeft drie maal in de stipel gehouwen, en also zijn Hofregt verwaart en zijne Heeren bedagt met 15 gl., en het overige dat er overschoot aan zijn vrouw. Overleden den 23 Xber 1770.

Opgemerkt werd nog, dat Jan Wansink kort na het afleggen van de krachtproef is overleden. Gezien zijn ziekte zal Wansink de krachtproef niet voor zijn lol hebben afgelegd. Door het maken van het testament kon hij als vermeld zijn vrouw voor het recht van de heer (het "versterf") behoeden. Dit recht had formeel ingehouden dat de vrouw van Wansink ruwweg de helft van haar veestapel, de helft van het ongemunte zilver en goud en de helft van het uitstaande geld zou moeten missen.

Tenslotte nog het volgende. Janna Wildijk, de kinderloos gebleven weduwe van Jan Wansink, was gedwongen weer snel in het huwelijk te treden. Reeds in juli 1771 werden op het erve Wansink de huwelijkse voorwaarden opgesteld tussen Janna Wildijk en haar aanstaande echtgenoot Jannes Nijhuis uit Saasveld. Het paar kwam hierbij overeen, dat bij kinderloos overlijden van Janna Wildijk het gebruiksrecht van het erve Wansink toe zou komen aan Jannes Nijhuis. Dit was in afwijking van het Twentse horige recht. Daar gold dat het gebruiksrecht van het erve Wansink in een dergelijk geval toe zou komen aan de bloedverwanten van de overleden Jan Wansink.

- Bronnen: - Oudheidkamer Twente S Oz 29.
 - R.A.O. te Zwolle, Huwelijkse voorwaarden voor de hofhorigen in Twente.
 - mr. W.H.J. Massink, Horige Rechten in Twenthe, proefschrift R.U. Leiden 1927, Zwolle 1928.

René Rorink.

*Nu is de zomer in het land
 met nieuwe frissche kleuren.
 Nu strooit hij uit zijn milde hand
 een bloemenschat vol geuren.
 De zon spreidt alom gouden glans,
 de vlinders houden bruiloftsdans
 Bij 't lied der vogelkoren
 die feestmuziek doen horen...*

H.J. Hana(juni 1894).

ZOEKERHOEK IN OORLOGSTIJD. (Volthe).

De eerste tijd van de oorlog werden de boeren in de Zoekerhoek met rust gelaten, maar al gauw kwamen er voor ons beperkende maatregelen. Ik denk aan controle bij het dorsen beperking van huisslachting, voedsel op de bon, zoals boter, brood, vlees, enz.

Bij een controlebeurt door de C.C.D. liepen wij tegen de lamp. Bij het spek dat aan de zolder hing te roken, zaten een paar stukken die niet gekeurd waren. Deze werden meteen in beslag genomen. Ik moest voor de rechtbank verschijnen: f 25,-- boete en het spek verbeurd verklaard. De controle van de C.C.D. bij het dorsen viel over het algemeen nog wel mee, als je tenminste niet als zwart-handelaar te boek stond; was dat wel het geval, dan kwam onverwachts de dorsmachine en moest je alles tegelijk af-dorsen.

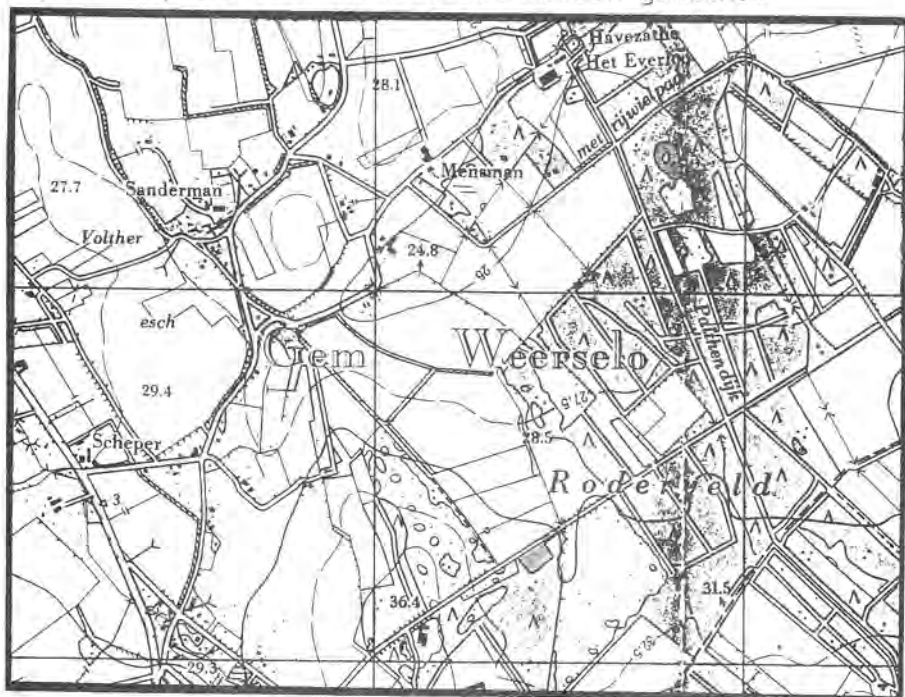
Bij Sengers(Niehoes) liep het ook een keer verkeerd af. Op de deel werd gedorst. Hendrik Senger vond de controleur van de C.C.D. te streng (Jan Kattepoel Oude Herink). Er vielen woorden, maar daar bleef het niet bij. Hols-Jan werd met de hooivork naar buiten geduvel. Het resultaat: de politie kwam met een procesverbaal en Hendrik kreeg 3 weken hechtenis(onvoorwaardelijk).

Hendrik Sengers was er nog al eens bij waar de klappen vielen. Het gebeurde in die tijd nogal eens, dat een telefoonkabel die de Duitsers langs de weg hadden liggen, werd doorgesneden (sabotage). Dan werd er een kabelwacht in het leven geroepen en moest die kabel dag en nacht bewaakt worden. Zo ook toog op een nacht een groepje uit de Zoekerhoek naar de Bornse Torenlaan om daar van 2.00 tot 6.00 uur de kabel te bewaken. Het waren Toon Deterink, Teun Ensink, Hendrik Sengers, Gerard Oude Hassink en mijn persoon. Het regende die nacht en we schuilden bij een boer in de schuur. De hond van die boer maakte veel lawaai en de boer die daar blijkbaar vaker last van had, maakte daarvan melding bij burgemeester Scholtens. Daags daarna kwam veldwachter ter Laak om te proberen de daders op te sporen. Niemand had natuurlijk zijn post verlaten, maar ter Laak had een stok en een hoed gevonden, en toen Tulks-Teun aan de beurt was en ter Laak hem vroeg, of hij ook een

stok kwijt was, antwoordde Teun: "Nee, maar ik ben wel mijn hoed kwijt". "Die heb ik ook", zei ter Laak, en toen biechtte Teun alles netjes op. "Om 11.00 uur bij de burgemeester", zei ter Laak, "alle vijf", en de straf was een week lang kabelwacht in de Bornse Torenlaan van 2.00 tot 6.00 uur.

Mooie dingen waren er ook wel, b.v. brood halen bij de mulder. Als je een mud rogge bij de mulder bracht om hiervan brood te laten bakken, werd hierop 10 kg gekort. Daarvan konden de mensen uit de stad bij de mulder een homp roggebrood halen op zaterdag. Dan was het daar een drukte van belang, een lange rij wachtenden buiten, Johan in de bakkerij om de grote roggebroden aan hompen te snijden en aan de mensen te geven, en Herman bij de deur om er iedere keer 4 mensen in te laten die er door de achterdeur weer uitgingen.

Het was toen wel druk bij de boeren, in hun gezin hadden de meesten wel enkele onderduikers. Meestal waren dit jongens die in Duitsland moesten werken, maar ook wel soms gezinnen, die door de bezetter werden gezocht.

Bij Hobbelink hield zich de familie Steunenbergh verborgen, dit waren spoorwegmensen, die op de beruchte dolle dinsdag in september 1944 aan de spoorwegstaking hadden deelgenomen, en daarnaast nog Arend Gortemaker die later met Annie Roesthuis is getrouwd, en een paar jongens van 10 jaar van een kinderuitzending uit Den Haag.

De heer Steunenbergh was ook lid van de ondergrondse en als er dan door de Duitsers een zoekactie(razzia) werd gehouden, kreeg hij meestal vooraf bericht!

Die onderduikers hadden gezamenlijk een grote schuilkelder gebouwd bij de "kieskoeln" in Sanderinks Veld nabij Moat-Hein. Wanneer het gevaarlijk werd, wachtte men daar de razzia's af, tot alles weer veilig was. Maar op een morgen nadat zij daar de nacht hadden doorgebracht, verscheen er een groep Duitsers die begonnen te oefenen in Sanderinks Veld. Toen één van die Duitsers over de schuilkelder liep hebben ze doodsangsten uitgestaan, maar ze werden niet ontdekt.

Op een avond juist toen we naar bed wilden, kwamen er twee mannen aan de deur, die haveloos gekleed waren en er bijzonder angstig uitzagen. We konden ze niet verstaan, het waren twee ontvluchte Franse krijgsgevangenen. Nadat ze flink gegeten hadden, begrepen we, dat ze naar Vos in Rossum moesten en verder naar Almelo. We hebben er verder niets meer van gehoord.

Voor de boeren waren er allerlei beperkingen, je moest granen, aardappelen, melk enz. inleveren en je mocht per boer maar 15 kippen houden, dat was, omdat er te weinig voer was.

Bij Obbenkotte, een gezin van 7 vrijgezellen, hielden ze er echter nog 75. De controleur van de C.C.D. hielden wel controle, maar keerden bij Obbenkotte altijd onverrichterzake huiswaarts. Obbenkotte had n.l. een bewijs van dokter Maajong, dat de ouste vrouw(Meike) gek werd, als ze de kippen daar weg haalden. Toen kwam er een nieuwe hoofdcontroleur(Johan Beunders) die zei: "Ik ga het eens proberen!" Op een avond - het was bijna donker - kwam er een lange hooiwagen bij ons langs, van boven overdekt met gaas, dat was Roetgerink uit Hasselo, en daar achteraan 7 controleurs, die kippen moesten vangen. Een uur later kwamen ze terug, met de kippen in de wagen, en dokter Maajong kreeg geen eieren meer bij Obbenkotte!

Je was in die tijd altijd erg benieuwd, hoe de oorlog zich ontwikkelde, maar je hoorde alleen maar de Duitse berichten uit de krant; alle radio's moesten worden ingeleverd. Toen kwam er een keer een man uit Enschede bij ons langs die nog 'n goed radiotoestel te koop had. De handel werd gauw gesloten (15 pond spek) en van toen af aan hoorden we regelmatig de nieuwsberichten op de Engelse zender. Maar niet alleen de onderduikers, maar ook de burens wilden wel eens luisteren, en dan werd 's morgens om 8.00 uur, wanneer de B.B.C. uitzond, het toestel voor de dag gehaald; in spannende tijden zat soms de hele keuken vol. Het toestel was overdag wel goed verborgen, in de "hiele" onder het stro, want tijdens razzia's werden er vaak ook huiszoekingen gedaan.

Gelukkig kwamen de Canadezen steeds dichterbij, maar op het laatst werd het nog kritiek. Op de morgen van Goede Vrijdag, een paar dagen voor de bevrijding, kwam locoburgemeester Sanderink bij ons, dat we materiaal van de Duitsers, dat in het pakhuis van de maalderij Blokhuis was opgeslagen, met paard en wagen naar Tubbergen moesten brengen. Het was toen al een komplette volksverhuizing, overal vluchtende Duitsers en mensen die zich hier niet meer veilig voelden.

Ik ben goddank weer goed thuis gekomen, maar velen van ons o.a. Hassink, Bosch, Vrielink, Maseland, Engelbertink werden in Tubbergen door de Duitsers gesommeerd verder te rijden naar Duitsland, en zij kwamen pas enkele dagen na de bevrijding terug, zonder paard en wagen.

Toen ze bij Ootmarsum over de grens kwamen, vroegen ze hoe de bevrijding in Rossum verlopen was. Het antwoord was: "Heel rustig, maar ze hebben wel Johan Maseland opgepakt". "Dat is niet waar", zei Johan toen, die zelf bij de boeren was. Maar een kwartier later was het wel zo.

De bevrijding was wel angstig - je kon met Pasen in de verte de kanonnen horen - maar verliep hier zonder tegenstand van de Duitsers. Ze vluchtten op alle mogelijke manieren zoals met gestolen fietsen enz.

Gelukkig was alles hier goed verlopen, en we hadden samen maar één wens: "Nooit geen oorlog meer!"

Hendrik Hobbelink.

MAARKE ROSSUM deel 40.

1786-1790

1786: De patriot Jan Willem Racer, rechtsgeleerde, trök as leider van de Twentse schutteriejn op noar Elburg en Hattem um te helpen tegn de troepn van prinsstadholder Willem V. Achter heurn ze, dat t nich meer nöarig was, want Elburg en Hattem warn wier in haandn van Oranje.

Hulsken krig o.a. t halve good Bleank, woarschienlik hef he de aandere helft in 1777 kregn.

Verkoop Berend Hofstee (zee 1785): Lambert oold Reamer, den no op Hofstee wont, krig n joar knechtnloan, 26 gl. vuur linn en n paar schoonn 6 gl, ziene vrouw en joar meagdeloan 8 gl, vuur linn, vlas, n paar schoonn 2 gl, 3 sch row 6 gl, geleend geald 11 gl; Palthe hef 57 gl 4 st 2 p (van 1785) te goo. Bos 15 gl 15 st van verponding en contributie (van 1784); Jan Smellink oet Voalt 13 gl 10 st an knechtnloan, 2 hemdn, n hemdrok, ne boks, n paar strophozn; Jan Bloomn 9 gl vuur 1½ ton beer (van 1774); koopman Egbert van Laar 49 gl 10 st 14 p vuur gelewwerde winkelwaar (van 1778); Albert Hams oet Voalt 3 gl 14 st vuur steul, spinneweeln en haspels; dokter Schoningk 21 gl 15 st vuur medecienn. Jan, de knecht van Veldmeyer, pandt Tithof vuur 24 gl an loan.

Verponding en contributie te beginn met n heuwstn: Benneker 36 gl 16 st, Reamer 34 gl 7 st 8 p, Velaman, Höakman, Jan Hersmö 34-0-3. Stegman, Roatger 33-7-8, Hesselman 32-15-0, Tithof 32-4-0, G. Bleank 28-0-8, Katnpöller 6-13-6, werre. G. in de Wöast 6-6-0, G. Vennegoor 5-16-0, Leemboer 3-18-0, Jan Vrielink 3-15-0, J. Niejlaand 3-11-8, H. In Rensenhoes (Kluimper) wegens Tithof 2-4-6, Koarboer 2-0-0 Mine Hofstee 0-10-8.

Wiesmoor Euphemia Kupers oet Lemsel hef Euphemia Stege op Mansboer oet noad döapt; ze zer, dat ze doadgeboorn was. Kaploan Hermanus Teusse is doalk noar rend met de gedachte, dat he t keind misschien wa kon opwekn. He hef ettik in n mound nömn en dat in n mound van t keind bloazn. Met denzölfdn ettik hef he ok de haandn en veut van t keind inwrevn. Dat hef he n paar moal doan. Evn doarnoa begun t keind te oademn tot bliedschop van de leu, dei doar maank warn.

Werrevrouw Poorthoes verkof an Verroten zeailaand op de Healtkeampe, an de ene kaant laand van Verroten en an de aandere kaant n stukke laand van Poort-Hendrik in Rossum vuur 100 gl(zee 1782).

1787: Reantmeaster van de commanderie in Oatmörssche pandt Lambert Hofstede(zee 1785) vuur 195 gl pacht en Wolcher-man vuur 195 gl.

Patoor Hermanus Meyer wil geern n öargel in de keark. He krig vergunning van de Riddereschop en de Steedn van Owwer-iessel. He - aartspriester van Twente - verzoch de R. en St. n kearkhoes bie de Haar te zetn. R. en St. gewt t owwer an n drost van Twente. De keark is der wa kömn.

Kaptein Herman(Kluimper) betaalt de schooldn van 1784 en 1785: 45 gl.

Hendrik Lutnbearg kof t veerde deel van de Bleank.

Verroten pandt zienn wönnner Jan op t Kaamphoes(Kaampboer) vuur 30 gl 17 st 8 p.

Lambert Hofstee koump oet tied; der vindt ne verkoaping plaats: Hersmö1 kof n meernpeerd, Beernd Haseweinkel oet Oldnzel n zwart meernpeerd en 2 waagns, Jan Donk n zwart vul, Mannes Hesselink ne zwartgebleste koo, Albert Kaamp-hoes op Snappert ne roa koo, nen sniezoump, ne keern, n dreinkvat, ne vuierschup, nen wateremmer, 2 leupns, Hendrik Westerik(Bearghoezn) ne zwartheurige steark, Schneider 3 egn, ne ploog, 3 iezern pör, nen asschepot, Albert oold Hofstee nen koppern kettel.

Herman Mulder wördt kaploan.

M. Hesselink hef de tiende oet t Hofstee en oet Bleank.

1788: Lambert Vrielink kof van Gerrit Lindeman, eerst won-nend op Niejlaand(zee 1782) en no op Scheaper, t Niejlaand vuur 1105 gl. Lambert hef t geald nich en leent 1000 gl van Hendrika Peese oet Twello in Gelderlaand met as onderpaand t Niejlaand.

De gereformeerde keark in Oldnzel hef 7000 gl schoold an Nagel met as onderpaand Tithof en Benneker.

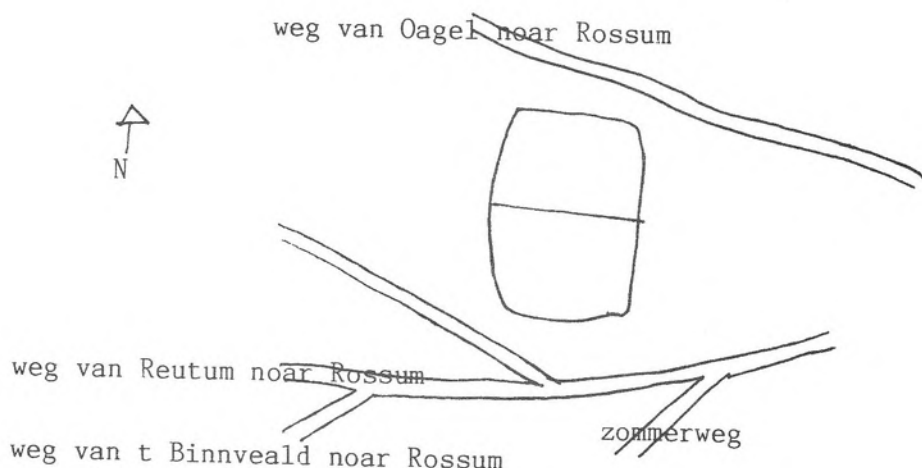
1789: *De revolutie in Fraankriek is in volle gang.*

Gerrit Achterwöast en ziene vrouw Fenne leent 500 gl van Gerrit Eansman oet Voalt.

Hendrik Schutte, Frederik Arends en Gerrit Moekot oet de Niejstad wilt 8 beast wier oet Rossum en sprekt doarowwer Jan Hersmö1 an.

Rector Schulte van de Latiensche school in Oldnzel koapt t Stegman vuur 3600 gl van Nagel.

1790: De boern van de maarke Rossum, Voalt en Lemsel verkloart, dat Weersel n toovoogsel van de parochie Rossum is en dat de Rooms n op de Haar zommers um de veerde keer deinst hebt had van pastoor Meyer. Vuur Rossum tekent Gerrit Beantert in de 70 joar en Lambert Vrieling. Palthe kof de Poalmoat (zee 1766 en 1782).

Poalmoat in 1832, heurend van Palthe Oldnzel. t Zuidelike deel was doo bos en t noordelike ne hōaiwear. Doar um too almoal heed.

Herman Kaverik kof van Gerrit Holinde op Scheaper n stukke zeailaand "t Blick" oet t Holinde of Lindeman in Deurningn Bernard Willemsen kof t halve Lindeman van G. Scheaper vuur 1130 gl. Gerrit Scheaper har ne moand doarvuur t Lindeman van Jan Bliednsteane oet Eanssche koft.

pastoor Meyer schrif an de R. en St., dat der op de haar nog nooit ne parochie van t kearkhoes de Haar hef bestoan; he vindt t jammer, dat zien verzeuk van 1782 is ofwezn en he vindt dat der in de Niejstad kōtters en schōppers van Rossum en Lemsel wont. He veult der nich vōl vuur in eagn parochie de haand op te holdn vuur dei te bouwn keark, omdat de parochiaann genog geald hebt oetgōvn vuur eer eagn keark en wonning van de priester. Pastoor Meyer wil der

wa wat biedoon, mer de kapeloan wör duur de Weerseler oetlachten. No wilt de Weerseler ne keark op n Bealt bouwn. Meyer wil ziene kaploan wa komn loatn, mer dan mött ze em jaarliks 75 gl gevn en veurlaan. Meyer zer tegn de Weerseler: "Haal de kaploan mer op en breng em wier", mer de Weerseler löatn vuurkomn asof Meyer eer wol benoadeeln mer Meyer zeg, dat de Weerseler em juust wilt benoadeeln, umdat he nog geald van eer möt hebn. De kaploan hef der west, mer der wör nich proat owwer loan of veurlaan. Nee, doo kaploan ter Linde met neijoar doar deinst wol doon, was doar n alaarm in t kearkhoes en der was der een, den t geweer ofschöat in de duur van t kearkhoes, blikboar umdat he dik was. De kaploan hef nich preakt en is meteen wier noar hoes hen goan. Meyer is blier, dat Weersel no bedeand wördt duur Hendrik Kagelink, priester oet Deurningn.

Albert Kaamphoes op Snappert verkof n stukke zeailaand van 5 sch an Verrotten op n Houndnboarg met de ene kaant an Verrotten zien stuk en de aandere kaant an Gerrit Vrieling. t Lusthuuske op Tithof wördt vuur ofbroak verkoft vuur 120 gl an G.Geerling.

- Bronn: 1) Rieksarchief Zwol: Laandgericht Oldnzel, 50e penning, Stoatn archief.
 2) Döapbook Rossum.
 3) Rieksmuseum Eanssche:Ridderschop en Steedn
 4) Archief Rensen Oldnzel
 5) Archief Aartsbisdom Utrecht
 6) Geschiedenis van Twente, Kokhoes.
 7) Stad en Laand van Twente, Stroink.

H. Engelbertink op Nei Engberman.

WEEFGROEP: onlangs is het door enkele leden vervaardigde doek van ons weefgetouw gehaald. Omdat er idee bestaat op nieuw doek op te zetten, zou de "weefploeg" graag weten, of er nog meer belangstellenden(v/m) zijn om mee te doen.
Inlichtingen: mevr. H. Hottenhuis, 074-662359
thr. G. Vrieling, 05404-94294.

*De uitgave van dit blad werd financieel
mogelijk gemaakt, mede dank zij de
medewerking van de Rabobanken in de
gemeente Weerselo*

*Deurningen-Hoofdstr.19-tel. 074-431111
Rossum-Father Raatgerstr.4-tel. 05411-561
Saasveld-Koninksweg 3-tel. 05404-217
Weerselo-St.Remigiusstr.9-tel. 05416-1666*

